

Nr 233.

Av herr **Werner**, om anslag till uppförande av kommunala bostadshus med smålägenheter.

Av statsverkspropositionen till innevarande års riksdag framgår, att regeringen nu övergivit det hittills praktiserade systemet att giva anslag för stimulerande av bostadsbyggandet. Visserligen har samtidigt förslag från regeringen framlagts om anslag till byggande av bostäder till stats-tjänare. Ävenså har ställts i utsikt, att regeringen kommer att söka stimulera bostadsbyggandet också på annat sätt, nämligen genom lån mot billig ränta.

Regeringen har alltså nu ansett sig ej längre vilja vara med om den art av subventionspolitik för bostadsbyggande, som hittills följts. Det torde kunna antagas, att en av orsakerna till den nya kurs, som man nu slagit in på, är att regeringen känt sig alltmera tveksam att fortsätta med denna art av anslagsverksamhet av den anledningen, att subventionen inneburit ett direkt bortskänkande av statsanslag bland annat även till *enskilda*. På detta förhållande har från flera håll grundats en avoghet mot systemet, som vid upprepade tillfällen kommit till synes i riksdagen.

Givetvis kan också invändningar göras mot detta sätt att stimulera byggnadsverksamheten. Men bostadsbristen har varit av en sådan omfattning och innebär i sig ett sådant samhällsont, att sådana betänkligheter måst vika inför nödvändigheten att söka åstadkomma något effektivt till borteliminering av densamma. Detta har emellertid långt ifrån lyckats, som vi alla veta. Fortfarande är trångboddheten och bostadslöshet av lika stor omfattning, varför alla krafter fortfarande måste spännas för att på olika vägar söka åstadkomma att densamma i möjligaste grad kan motarbetas.

I detta syfte har regeringen framfört ovan nämnda förslag, nämligen

anslag till uppbyggande av bostäder för statsanställda samt billiga lån för bostadsbygge. För vår del synes det, som om dessa åtgärder ej äro tillräckliga för åstadkommande av den effekt som avses. Vad lånen t. ex. beträffar, så torde det dock kunna befaras, att räntan kommer att bli ganska hög från stimuleringsynpunkt (det har t. ex. talats om $4\frac{3}{4}\%$, vilket ju är den ränta som är gällande för egnahemslånen). Under sådana förhållanden torde den stimulans till ökat bostadsbygge, som man avser att åstadkomma, bli ganska ringa. Effekten kommer alltså antagligen att utebli.

Vad den andra utvägen beträffar, nämligen anslag till ökat bostadsbyggande för statstjänare, så torde i och för sig ingenting annat än gott vara att säga härom, och givetvis hoppas vi, att riksdagen måtte anslå största möjliga summa till denna verksamhet. Men säkerligen torde det kunna invändas att även ett mycket omfattande byggande av detta slag måste betyda en förhållandevis ringa lättnad i den allmänna bostadsbristen. Och dessutom kan invändas, att verkningarna av denna art av anslagsverksamhet komma att bli mycket olika i respektive samhällen. I samhällen, t. ex. där statstjänarna utgöra en procentuellt mycket stor del av invånareantalet, komma nog möjligen att uppstå mera fördelaktiga förhållanden på detta sätt. Men går man däremot till samhällen, där ett mindre antal statstjänare finnas — den stora staden Gävle t. ex., där ingen statsbanepersonal existerar — blir förhållandet det rent motsatta, såvida icke enskilda arbetsgivare i sådana samhällen komma att känna sig förpliktade att bygga bostäder åt sina befattningshavare (Förslag till lagstiftning om åstadkommande av bestämmelser om skyldighet för arbetsgivare att göra detta har visserligen framkommit som bekant men ej ännu resulterat i några beslut.)

Från dessa utgångspunkter synes det, som om det ej funnes anledning att nu helt och hållet göra slut på subventionsverksamheten för bostadsbyggande. Däremot kan man tänka sig, att anslagsverksamheten inskränkte sig till subvention till *kommunalt* bygge (att utsträcka den även till kooperativt bostadsbyggande kunde ju även ifrågasättas). Under sådana förhållanden kan det ju ej bli fråga om att man bortskänker något till enskilda personer. Det kunde ju möjligen tänkas, att detta anslag då företrädesvis gavs till sådana samhällen, där stor bostadsbrist kunde konstateras särskilt på grund därav, att ett ringa antal statstjänare funnes i samhället och samhället på grund därav ej kunde få någon lindring i sin bostadsnöd genom statsanslag för byggande av bostäder till statstjänare. Befintligheten av

ett sådant anslag skulle då stimulera samhället till att självt bedriva byggnadsverksamhet, då detta vore behöfligt. Vid utdelningen av detta anslag skulle ju också kunna tänkas, att man kunde följa den regeln, att kommuner med lägre kommunalskatt skulle kunna erhålla proportionsvis mindre anslag än kommuner med större sådan skatt.

Med hänvisning till vad här anförts, hemställes alltså,

att riksdagen måtte anslå till understöd för uppförande av kommunala bostadshus med smålägenheter 4 miljoner kronor, varav 2 miljoner å tilläggsstat för 1920 och 2 miljoner för 1921, att utgå enligt de närmare grunder som må fastställas av Kungl. Maj:t.

Stockholm den 22 januari 1920.

Alfr. Werner.
